

Tarnay Ernő, Könyves Tóth Erzsi, Cselle Lajos, Harmath Hilda, Páger Antal és Vágó Artur beszélnek Szegedről és a szegedi színházról

Akiket elengedtek a szegedi színházról

(A Délmagyarország munkatársától) Három éven keresztül a szegedi Városi Színháznak külön jelentősége és híre volt mindenütt. Egységes társulat, kitűnő színészi egyéniségek és harmonikus együttes munka jellemezte a szegedi színház elmúlt éveit — és a szegedi színház hírének és rangját szankcionálta a közönség. Az ismeretes harcok és események után új rezsim következett és egymásután engedték el Szegedről a szegedi színház jelesait, akiket az egész nyilvánosság a szeretetével zárt és akiknek egy-egy alakítása sokáig emlékes marad. Pestre, Debrecenbe, Hágába kerültek ezek a színészek, akikre most is szeretettel emlékezik Szeged.

Könyves Tóth Erzsit, Harmath Hildát, Tarnay Ernőt, Páger Antalt, Cselle Lajost és Vágó Arturt kérdeztük meg: hogyan emlékeznek vissza Szegedre és a szegedi színházra. Így beszéltek:

Tarnay Ernő

A három szegedi év után a legnehezebb színházi gondok idején került vissza Pestre. Nincs darab, nincs közönség és nincs — színház. Kitűnő színpadismeretűre, színésztaláló szemére, nagy színházi kulturájára, koncepciózus rendezői készségére azonnal kapott ajánlatot, de a sok egymásutáni budapesti színházválság, sőt színházbukás őt igazolta, amikor nem kapott bele teljesen labilis vállalkozásokba. Különböző meghívások és vendégszereplések után elvállalta a Király Színház Fedák-darabjának rendezését, illetve a zenés vígjáték egyik szerepét. Hogy milyen munkát végzett, mutatja az a tény, hogy a mai legnehezebb színházi viszonyok között, amikor sorra hullanak a darabok és a színházak, — az Okos mama most van úton az 50 előadás felé...

A direktor így emlékezik vissza Szegedre, ahol nem egy emlékes színházi produkció élménye jelzi munkásságát:

— Mindig, egész életemben úgynevezett *pesti embernek* tartottam és éreztem magam, hiszen itt jártam iskolába, itt ismertem meg a színházat, itt lettem színész, itt lettem rendező. De amióta Szegedről visszakerültem Budapestre, igen gyakran azon kapom magam rájta, hogy — *igazi szegedi lett belőlem*... A Tiszát jobban szeretem, mint a Dunát, — rájöttem, hogy a szegedi nők szebbek, mint a Pestiek, Somogyi Szilvesztert nem adom oda Sipőczért és ha a pesti »Newyork«-ban ülök, — a »Kass«-ra gondolok, a sok meg-hítt estére, a felejthetetlen délutáni beszélgetésekre... És ha szegedi ismerőssel, barátal találkozom itt a pesti életben — bevallom — úgy megörülök neki, mint a távolban élő szerelmes, aki túlrad a boldogságban, ha a messzi távolság és sok idő után meglátja szívének emberét... De azért egészen jól érzem magam Pesten, — csak egyet nem szeretek, hogy az emberek még mindig »igazgató ur«-nak szólítanak... No majd erről is leszoknak — lassan.

Ennyit mondott Tarnay direktor; Szegedre emlékezett, de a szegedi színházról nem beszélt. És ahogy emlékeztünk a régi szegedi estékről, emberekről és eseményekről, végül is így bucsuzott:

— Érzem: egészen szegedi lettem...

Könyves Tóth Erzsi és Cselle Lajos

A kitűnő művészpár az egységes hangolt szegedi együttes elengedésével, az új rezsim bevonulásával Debrecenbe került. Alig né-

hány nappal megérkezésük után, már ott voltak a civis város szívében és nincs premier, hogy virágok és forró tapsok ne jeleznék a két kitűnő színész ösztöne és egyre fokozódó sikerét. És nincs Debrecenben prózai előadás, ami meglehetne Könyves Tóth Erzsi és Cselle Lajos nélkül. A színlapok beszélnek arról, hogy egyre új és új szerepekben kívánja őket a Csokonai Színház közönsége. Szendrey Julia, Leona és a többi új darab, reprimés beszélnek a kitűnő művészpár fejlődésének ívelő vonaláról. És Debrecen örül, hogy elhódította őket Szegedtől...

Igy beszéltek a Délmagyarország kérdésére:

— Nagyon nehéz egy színház működéséről, eredményes működéséről szerénytelenség nélkül nyilatkozni olyanoknak, akik maguk is részesei voltak a munkának. Az bizonyos, hogy *vidéki színház nagyobb művészi lehetőséget még sohasem nyújtott tagjainak, mint a szegedi*, éppen a mi rövid egy esztendő szegedi tartózkodásunk alatt. Bizonyára *az volt az ut, amelyen a vidéki színészetnek haladnia kell*, hogy a magyar színjátszás ideálját minél jobban megközelítse.

— Szegedről, a városról nem is kezdünk el emlékezni, mert szomorú dolog — az állandóan rosszabbodó viszonyok hozzák magukkal —, hogy a múlt emlékei mindig ragyogóbbak és kedvesebbek, mint a jelen örömei. Itt Debrecenben is nagyon jól érezzük magunkat, — a munkán felül megértést és szeretetet is találtunk az új színháznál, de azért szívesen és gyakran gondolunk vissza a szegedi időkre és szegedi barátainkra. Jó és lelkes a munka itt Debrecenben, dolgozunk a színházért, de azért nem feledjük el Szegedet; — szép esztendő volt...

Könyves Tóth Erzsi aztán még hozzáteszi az emlékezéshez:

— Legszebb emlékem talán a szegedi színházról, ahogy most visszagondolok a sok forró estére — a »Takács Alice« premierje...

Á Harmath Hilda

Szegedről — Hágába került. Kitűnő színészi képessége, csengő hangja, kedves egyénisége ott is azonnal megtalált az utat a teljes sikerhez. Hágából küldött néhány sort:

— Kellemesen emlékezem Szegedre, — sok szép estét, lázas premiert, művészi eseményt jelentett számomra. Mindig megtaláltam a művészi lehetőségeket és soha sem éreztem, hogy — *vidéken vagyok*... A *szegedi színház nem volt vidéki színház* ezekben az években, — mindig szeretettel gondolok Szegedre, kitűnő kollégáimra, direktoromra és természetesen a művészi teljesítményt lelkesen honoráló nagyszerű közönségre.

Páger Antal

Szegedről az *Andrássy-úti Színházhoz* került. Egy-egy alakítására felfigyel a budapesti színházi világ. Találgtatják legközelebbi állomásait...

Igy beszélt:

— A legérdekesebb probléma: hogyan alakul át az ember tizenkét évi vidéki színészkedés után — *pesti színésszé*. Itt, Pesten minden más, az élet, az ucca, az emberek, a kávéház és persze — a színház. Az ember fölkerül ebbe a nagy ritmusba egészen idegenül és benyit a színházhoz egészen ismer-

Részletfizetésre

az összes rendszerű
rádiókészülékek, hangszórók
és gramofonok készpénz áron

Fonyó rádió szaküzletében
Kölcsey ucca 4. szám.

retlenül. A színházban a nézők elé kijön egy idegen ember, akit senki sem ismer, akit senki sem látott még és beszélni kezd... Szinte érezni a színpadon, hogy a nézők egykedvűen oda se figyelnek... Aztán figyelem az arcokat és pár perc múlva látom a színpadról, hogy derülnek az arcok, hogy felfigyelnek... Aztán még néhány mondat, néhány mozdulat és a néma, majdnem ellenséges nézőtér egyszerre fölemeli a színlapot és derűs arccal keresgélgni kezd a sok színész, a sok név között: *Ki ez az ismeretlen ember*... Nagy dolog ez, érzem és látom ezt minden este a színpadról... A legközelebbi műsorban — remélem — már nem fogják a színlapon keresgélgni a nevemet...

— Csak annyit tudok mondani, hogy még ebben a helyzetben is *visszaálmodom a szegedi színházat*... Külön jelentőségű volt ez a színház, nem tudom elfelejteni. A multkor történt, hogy itt a színházban hirtelen be kellett ugrani valakinek egy szerepbe. Az egyik kollégám felém fordult és tündetőleg, szinte gúnyosan így szólt:

— Mondja, *vidéken is így ment ez?*

— Ránéztem és így feleltem:

— Én nem vidéken voltam, én *Szegeden voltam!*

— Egyébként turista lettem a budai hegyekben és a nyárra turnét szervezek, meglátogatom Szegedet: bemutatom új szerepeimet. Az *autómat csókoltatom*, mond meg kérlek; ott van nálatok, Szegeden, szomorú rabságban...

Vágó Artur

a Király Színházban játszik és minden darabban bent van. Nevét és hírének egyre jobban ismerik.

— Olyan városra — emlékezik Szegedről —, ahol annyira szerettek és ahol olyan jól éreztem magam, csak elérzékenyülve gondolok vissza. Mindig szeretettel beszélek Szegedről és ha valaki, szegedi, feljön ide Pestre, szinte rohanok hozzá: *kérdezem, érdeklődöm*, mi van, hogy van, mit csinál Szeged...

— Itt a színháznál szeretnek és jól érzem magam. Természetesen itt a nagy hajszában és a sok csatában nem megy olyan expressztempóban a dolog, ki kell várni, a sikert és a szerepet »ki kell fogni«. Ha ez megvan, akkor minden megy szépen és gyorsan. Remélem, hogy a teljes beérkezés nagyon hamar megjön. Lázár direktor is biztat, csak egy kis türelem kell. Nyugodt vagyok és türelmes. Pesti munkám jól kezdődött, a folytatás is meg lesz!

— A szegedi színház az elmúlt két év alatt — míg ott voltam — igen magas nívón állt. Innen látom ezt csak, Pestről, ahogy most visszamelekezem Szegedre. Merem állítani most már az elmúlt idő távlatából, hogy *olyan előadások voltak nálunk, amilyenekkel nem sok pesti színház dicsekedhetett*. Nagy kár volt ezt a társulatot széjjelengedni. Az azonban természetes volt, hogy ha nem adják meg a rendes gázsit, az elsőrendű színészeket egymásután viszik el a direktorok Pestre és másfelé. *Evekig különleges nívója és híre volt a szegedi színháznak és mikor a társulatot hagyták széjjel menni, szinte kapkodtak a szegedi színészek után*. Sokat tanultunk Szegeden és — úgy érzem — produkáltunk is. *Kimondottan rendes színházi élet volt Szegeden, amire most is és mindig meleg szeretettel és jó emlékezéssel gondolok*.

Minden vásár- és ünnepnap délután 5-től 7-ig

nagy uzsonnahangverseny a Royal-kávéházban

Zenét a Korszó Mozi zenekarából alakult szalonzenekar szolgáltatja. Figyelmes kiszolgálás. Polgári árak.